

โรคซาง คือ? โรคซางในเด็กมีจริงไหม เกิดจากอะไร ป้องกันได้หรือเปล่า

รวมบทความ ทารกแรกเกิด การดูแลเด็กทารกให้ดีที่สุด

บทความ

พ.ค. 20, 2024

8นาที

อาการไข้ ลิ้นเป็นฝ้าขาว มีตุ่มในคอหรือตามตัว คุณแม่อาจเด'yได้ยินคนกล่าวถึงว่าเป็นอาการของโรคซางมาก่อน แต่พอยกับคุณหมออาจจะตกใจได้ เพราะคุณหมอในวงการแพทย์แผนปัจจุบัน อาจไม่ได้มองโรคในแบบเดียวกับคุณแม่ ถ้ามองต่างกัน การตีความเพื่อรักษาและป้องกันก็ต้องแตกต่างออกไปด้วย คุณแม่มีความรักและห่วงใย ทั้งความรักและความรู้ต้องใช้ร่วมกัน จึงจะสร้างเกราะคุ้มกันทางสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีให้กับลูกน้อย

คำถามที่พบบ่อย

คุณย่าบอกว่าลูกลิ้นเป็นฝ้า ไม่กินนมแบบนี้เป็น "โรคซาง" แน่ๆ จริงๆ แล้วมันคืออะไรคระ?

คลิก

เข้าใจเลยค่ะ เป็นคำที่ได้ยินจากผู้ใหญ่บ่อยๆ "ซาง" เป็นคำเรียกแบบโบราณที่ใช้เรียกรวมๆ อาการป่วยของเด็กเล็กค่ะ ไม่ใช่ชื่อโรคที่เฉพาะเจาะจงในทางการแพทย์ปัจจุบัน อาการลิ้นเป็นฝ้าขาวและไม่ยอมกินนมที่น้องเป็น อาจมีสาเหตุมาจากหลายอย่าง เช่น การติดเชื้อราในช่องปาก (Oral Thrush) หรืออาจเป็นแค่ค่ารานนมธรรมชาติที่ทำให้เข้ารู้สึกไม่สบายตัวค่ะ ทางที่ดีที่สุดคือการพาัน้องไปพบคุณหมอเด็กค่ะ ท่านจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นอะไรกันแน่และให้การรักษาที่ถูกต้องค่ะ

ลูกมีตุ่มในปาก มีไข้ แล้วก็อ่อนแรงมากค่ะ แบบนี้ใช่ที่คุณโบราณเรียกว่าซางหรือเปล่า แล้วควรทำยังไงดี?

คลิก

อาการแบบนี้ตรงกับที่คุณโบราณเรียกว่าซางเลยค่ะ แต่ในทางการแพทย์ปัจจุบัน อาการเหล่านี้อาจเป็นสัญญาณของโรคได้หลายอย่างมากค่ะ เช่น โรคเมือเท้าปาก, การติดเชื้อไวรัสเริม (Herpangina), หรือแม้แต่การอักเสบในช่องปากธรรมชาติ สิ่งสำคัญที่สุดคือไม่ควรวินิจฉัยเอง และควรรีบพาัน้องไปพบแพทย์เพื่อตรวจหาสาเหตุที่แท้จริงทันที โดยเฉพาะเมื่อมีไข้ร่วมด้วย เพื่อจะได้รับการรักษาที่เหมาะสมและปลอดภัยที่สุดค่ะ

ตกลงแล้ว "โรคชาง" มีสาเหตุมาจากอะไรกันแน่ค่ะ เป็นเพาะหนูกินของแสลงตอนให้นมรึเปล่า? คลิก

คุณแม่ไม่ต้องกังวลหรือโทษตัวเองเลยนะคะ ความเชื่อเรื่องการกินของแสลงยังไม่มีหลักฐานทางการแพทย์มาบ่งชี้ว่าทำให้เกิดอาการเหล่านี้โดยตรงค่ะ ในทางการแพทย์สมัยใหม่ "อาการ" ที่คนเรียกว่าชางนั้น เกิดจากสาเหตุที่ระบุได้ชัดเจน เช่น การติดเชื้อไวรัส, แบคทีเรีย, เชื้อร้า หรือในบางกรณีอาจเกิดจากการขาดสารอาหารหรือภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องค่ะ การที่คุณแม่ได้ตรวจสอบอาการ จะช่วยให้เราทราบสาเหตุที่แท้จริงและรักษาได้อย่างตรงจุดค่ะ"

สรุป

- ในเอกสารของแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ชาง เป็นคำอ้างอิงจากพระคัมภีร์ปฐม จินดา ในภาษาบาลี แปลตรง ๆ ว่าโรคในเด็ก
- ชางที่แปลว่าโรคในเด็ก เป็นคำกว้าง พบร่วมกับแพทย์ปัจจุบันได้พยายามกำหนดขอบเขต นิยามคำว่า ชาง ว่าเป็น โรคที่เกี่ยวข้องกับการขาดสารอาหาร มีพยาธิในลำไส้ หรือโรคพุงரักษาได้ยาก
- การดูแลโรคชาง ควรทำทั้งในเบื้องต้นและการรักษาร่วมกัน คุณแม่ควรจัดอาหารที่มีโภชนาการครบถ้วนให้ลูกน้อยในปริมาณที่เหมาะสม ปรึกษากับคุณหมอเพื่อเข้ารับการตรวจและวินิจฉัยถ้ามีอาการผิดปกติที่น่าสงสัยจนหนอนอยู่เฉยให้บรรเทาเองไม่ได้

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- รู้หรือไม่ โรคชาง ไม่มีอยู่จริงทางการแพทย์
- ทำไมเมื่อก่อนถึงเรียกันว่า "โรคชาง"
- อาการของโรคชางในเด็ก มีอะไรบ้าง
- โรคชางในเด็ก เกิดจากสาเหตุอะไรกันแน่
- ความสามารถป้องกันโรคชางไม่ให้เกิดขึ้นกับลูกได้ไหม
- คุณแม่มีวิธีรักษาโรคชางในเด็กอย่างไรบ้าง

รู้หรือไม่ โรคชาง ไม่มีอยู่จริงทางการแพทย์

- ชาง ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ว่าเป็น "ชื่อโรคชนิดหนึ่ง ตามตำราแพทย์แผนโบราณ เป็นโรคที่เป็นในเด็กเล็ก มีลักษณะเกิดเป็นเม็ดขึ้นในปากในคอ ลิ้นเป็นฝ้า มีอาการไม่กินนม ไม่กินข้าว ปวดหัว ตัวร้อน มีซื้อต่าง ๆ เช่น ชางเพลิง ชางน้ำชางขโมย ชางโจร ชางโคล"
- จากการค้นหาข้อมูลเบื้องต้นจากเว็บไซต์ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ก็จะไม่พบข้อมูลของโรคชาง
- ในคลังความรู้ พจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ที่เผยแพร่โดยกรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก มีคำว่า ชาง ให้ความหมายว่า ชาง เรียนเรียงความหมายได้ว่า โรคในเด็ก พบร่วมกับอายุน้อย มีอาการเป็นไข้ อ่อนเพลีย ปูกแห้ง อาเจียน ไม่สามารถรับประทานอาหารได้ ท้องเสีย มีตุ่มเกิดขึ้นในปาก ลำคอ และลิ้นชุ่น

ขา แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ชางเจ้าเรือน และ ชางจร ชนิดที่สองนี้แสดงอาการแตกต่างกันตามวันเกิดของเด็ก

ทำไมเมื่อก่อนถึงเรียกว่า “โรคชาง”

- ชาง ในตำราแพทย์แผนโบราณ อ้างอิงถึงคัมภีร์ปฐมจินดาที่บันทึกโรคในเด็กวัยแรกเกิดถึง 12 ปี
- โรคชาง ปรากฏในพระคัมภีร์ปฐมจินดาที่ให้กำเนิดการรักษาโรคชางนั้นว่าเป็นความรู้ที่ชีวกโกมาภัจจ์ หรือแพทย์สมัยพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระคัมภีร์ทางศาสนา ได้รับมาอีกต่อจากพระบาทสืบขอว่า ฤทธิยาธรรมบท ซึ่งเป็นอาจารย์
- หากพิจารณาดูจากการกำหนดของชื่อ และเทียบกับภาษาบาลีที่เคยรุ่งเรืองในอินเดีย จะพบคำศัพท์ ชาง แปลว่า “กุมารคลโรค” หรือโรคที่เกิดในเด็ก ในพจนานุกรมสำหรับผู้เรียนภาษาบาลี
- ดังนั้นที่เมื่อก่อนเรียกโรคในเด็กว่า “โรคชาง” ก็ เพราะอิทธิพลการใช้พระคัมภีร์ปฐมจินดาของแพทย์แผนโบราณในการรักษาโรคต่าง ๆ

อาการของโรคชางในเด็ก มีอะไรบ้าง

- สรุปโดยทั่วไป โรคชางในเด็ก คือ เม็ดขี้นในปากในคอ ลิ้นเป็นฝ้า มีอาการ เช่น ไม่กินนม ไม่กินข้าว ปวดหัวตัวร้อน
- ในการศึกษาภูมิปัญญาหมู่พื้นบ้านในการรักษาโรคหละ ละองชางในเด็ก อาการของโรคชางจะมีแผลในปาก ปากเปื่อย ออกเม็ดออกผื่นตามร่างกาย บางทีก็ห้องเสีย ห้องผูก ปวดบิดถ่ายเป็นมากเลือด
- สรุปอาการให้ครบถ้วน ตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญบางท่าน เป็นอาการขาดสารอาหารและพุงโรกันปอดเพาะพยาธิลำไส้

โรคชางในเด็ก เกิดจากสาเหตุอะไรกันแน่

1. หมอยันบ้าน

เชื่อว่า ชางเกิดจากคุณแม่ของลูกน้อยเลือกกินของที่แสง ซึ่งสูงผุดเสียต่อเด็กที่ดีมั่นแม่ รองลงไปเป็นเพราะกรรมพนธุ์ หรือธรรมชาติที่ทำให้เกิดผลของโรค ทั้งนี้เป็นเพียงความเชื่อเท่านั้น

2. อาการชางเจ้าเรือนแบ่งตามความเชื่อเดิม

- ชางไฟ มีไข้ เจ็บตามเนื้อตามตัว ไม่อยากอาหาร กรณีถ้าอาการแย่ลง กลางลิ้นจะเป็นสีดำ ขอบลิ้นเป็นสีแดง ถ้ามีเลือดออกจะถึงตายได้ มีคุ้มพองเหมือนไฟลวก เป็นถุงหนองที่ผิวนัง

ท้อง 嘔 แข็ง ทางเดินหายใจทำงานผิดปกติ ถ่ายเป็นมูก เป็นเลือด เป็นหนอง ตับมีขนาดใหญ่โต อาเจียนอาหารออกมานะ

- ชางห้า มีไข้ ห้องโถ กินอาหารได้มาก มีผื่นสีแดงบนผิวหนัง บริเวณหลัง ร้าวคาง แขน กลางทรวงอก ป่วยแล้วไม่ถึงตาย ระบบทางเดินอาหารไม่ปกติ ขับถ่ายมีก้อน
- ชางแดง มีไข้ กินอาหารได้ ถอนหายใจยาก กรณีอาการหนักจะถ่ายเป็นมูกเลือด เป็นหนอง ที่ผิวหนังแผลกระหายน้ำ ลักษณะ คอด คาง ขาหนีบ และรักแร้จะมีตุ่มน้ำแดง มีความผิดปกติ ของระบบทางเดินอาหาร อาเจียน ถ่ายปัสสาวะและอุจจาระไม่สะดวก
- ชางสะกอ มีไข้ กินอาหารได้ ถอนหายใจยาก กรณีอาการหนักจะถ่ายเป็นมูกเลือด เบลอ มีน้ำตาลในน้ำ ตุ่นที่ผิวหนังบริเวณรอบสะตื๊อ ทวารหนัก กระหายน้ำ หลัง และเหงือก ระบบทางเดินอาหารไม่ปกติ ปัสสาวะและอุจจาระติดขัด อาเจียนปกติ และมีอาเจียนเป็นลม หลังแข็ง ตัวเหลือง ตัวแห้ง
- ชางรัว มีไข้ เจ็บตามร่างกาย สะอึก หายใจลำบาก ตัวแดง ผิวหน้าสาก เมื่ออาการหนักจะถ่ายและอาเจียน บันตัวมีผื่นพื่น ที่ต้นลิ้นและข้างลิ้นมีตุ่นขึ้น ปากและลิ้นเปื่อย ไอ มีความผิดปกติในทางเดินหายใจ
- ชางช้าง มีไข้ เจ็บที่มือและเท้า ไม่รับประทานอาหาร ก้าวร้าว กัดเต้าคุณแม่ ถ้าอาการหนักจะไอ อาเจียนเป็นลม เจ็บคอ คอบวม รอบ ๆ คอจะเปื่อยบูด ถ่ายเป็นมูกเลือด ผิวหนังบริเวณห้องถึงอก คอ ลิ้น ปาก เท้า หัวหน่าว ชา_YELLOW มีเม็ดขี้น คันไปทั้งตัว ระบบทางเดินอาหาร มีปัญหา กระหายน้ำ ปวดปัสสาวะบ่อย มีอาการท้องผูก
- ชางขโมย มีไข้ รับประทานอาหารได้ รู้สึกเสียดแทงไปทั่วทั้งตัว อาการหนักจะถ่ายเป็นน้ำเหม็นและมีมูกเลือด ผิวหนังเป็นเกลี้ดแห้ง การมองเห็นไม่ค่อยดี ผิวหนังบริเวณสันหลัง กระหายน้ำ ปาก ลิ้น มีเม็ดตุ่นขี้น ตัวลายเหมือนปลากระثิบ มีแพลงเปื่อยเป็นขุมทั้งตัว ปากและคอเปื่อย ปากแตก มีความผิดปกติในทางเดินอาหาร เจ็บหัวหน่าว ปวดมวน
- หากมองเป็นโรคในเด็ก อาจจะต้องดูตามอาการ ต้องได้รับคำนิจัยจากคุณหมอ เพื่อรับยาเดชุของโรค
- มองกรอบความเป็นไปได้ที่เดบล สาเหตุหลักอาจเป็นอาการขาดสารอาหาร และพุงரักกัน ปลดเพราะพยาธิลำไส้
- ทั้งหมดนี้ไม่ได้มากจากความรู้ทางการแพทย์แผนปัจจุบัน โดยเป็นเพียงความเชื่อสืบท่อ กันมาจากการดีต หากลูกมีอาการป่วยใด ๆ ที่คล้ายชาง ควรพาลูกไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงและรับการรักษาอย่างถูกต้องต่อไป

เราสามารถป้องกันโรคชางไม่ให้เกิดขึ้นกับลูกได้ไหม

ดูแลลูกรักผ่านการรับประทานอาหาร

- อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และมีสารอาหารครบถ้วน
- อาหารที่ปูรุ่งสุกสะอาด
- ปริมาณอาหารที่เหมาะสม

การดูแลเบื้องต้นนี้สอดคล้องกับคำแนะนำของแพทย์แผนบังจุบันให้ดูแลเรื่องโภชนาการ และบันทึกอาการของโบราณเจารย์ ที่ว่าเด็กเป็นชางนั้นเกิดจากเด็กกินอาหารสกปรก ติดเชื้อโรค เป็นบิด เป็นมาก ท้องเดิน บางคนมีอาการท้องอักเสบ เป็นไข้เพราะเชื้อโรค อาจาระบุงบอกสุขภาพที่ไม่ดี และเด็กบางคนก็เป็นชาง เพราะกินอาหารสกปรก ติดไข้หรือตัวพยาธิไส้เดือนเข้าไป ทำให้ไม่เติบโตสมวัย เด็กจะหิวโหยอยากกินของแปลก ๆ เพราะความหิวโหย ผิวพรรณหม่นหมอง ไม่มีแรง จิตใจซึมเศร้า เสียงเบา มีฝี มีหนอง ต่อมthonซิลล์อักเสบ สำรองหรืออักเสบ และความผิดปกติอื่น ๆ เด็กอาจจะซัก และหอบในบางที่ด้วย

คุณหมอมีวิธีรักษาโรคซางในเด็กอย่างไรบ้าง

แพทย์จะตรวจร่างกายหาสาเหตุ และวินิจฉัยอาการหรือโรค ร่วมกับแนะนำการจัดการเลือกสรรอาหารและดูแลโภชนาการ รวมถึงสุขอนามัยของอาหาร เพื่อลูกรัก

ซาง เป็นคำจำกัดความอาการผิดปกติในเด็กที่ตกลงมาแต่โบราณ เป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาแบบไทยที่พยายามรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และรักษาด้วยการเรียนรู้ผิดถูกจากการใช้ยาสมุนไพร แต่อาจ เพราะไม่ได้จำกัดความไว้แต่ต้นเป็นกรอบแคบ เมื่อพูดถึงการรักษาในทางการแพทย์ สมัยใหม่ที่มีระเบียบแยกแยกโรคตามอาการ จึงไม่มีการย้อมรับ ซาง เป็นคำศัพท์ทางการแพทย์ แทนปัจจุบัน หากคุณแม่สังเกตพบอาการผิดปกติใดเกิดขึ้นกับลูก ควรพาไปพบแพทย์เพื่อได้รับการตรวจวินิจฉัยและรักษาอย่างถูกวิธี

บทความแนะนำสำหรับคุณแม่

- สฟิงโกไม่อีลิน และ แอลfaแล็ค สฟิงโกไม่อีลิน คืออะไร สำคัญอย่างไรต่อสมองลูกน้อย
- DHA สารอาหารสำคัญ ช่วยพัฒนาสมองของลูกน้อย
- 2'-FL คืออะไร ? รู้จัก 2'-FL โอลิโกแซคคาไรด์ในนมแม่ (HMOs)
- นำนมเหลือง ที่มี แอลfaแล็ค สฟิงโกไม่อีลิน สารอาหารสำคัญ ช่วยพัฒนาสมองจากแม่สู่ลูก
- ลูกเป็นโรคภูมิแพ้ คุณแม่รับมือภูมิแพ้ในเด็กได้อย่างไร
- ลูกอ้วก ไม่มีไข้ ห้องเสีย เกิดจากอะไร คุณพ่อคุณแม่ รับมืออย่างไรดี
- อาการทารกท้องอืด พร้อมวิธีป้องกันและวิธีดูแลทารกท้องอืด
- สีอุจาระทารก สีแบบไหนปกติ สีแบบไหนที่คุณแม่ต้องระวัง
- ลูกอุจาระสีเขียวอันตรายไหม อีثارกสีเขียวบ่งบอกอะไรได้บ้าง
- ลูกท้องเสียให้กินอะไรมดี ลูกท้องเสียกีวินหาย อาการแบบไหนเรียกว่ารุนแรง
- ทารกไม่ถ่ายกีวันผิดปกติ ทารกตดบ่อย ลูกน้อยควรกินอะไรมากขึ้นถ่ายง่าย
- ทารกอุจาระเป็นเม็ดมะเขือ อุจาระเป็นเม็ด พร้อมวิธีป้องกันเบื้องต้น
- ทารกอุจาระมีมูก ลูกท้องเสียถ่ายมีมูกเลือด แบบไหนที่ต้องระวัง
- วิธีนวดท้องให้ทารกถ่าย สำหรับลูกน้อยที่ท้องผูก ไม่ยอมถ่ายหลายวัน
- ลูกปวดท้องตรงสะโพกเป็น ๆ หาย ๆ เกิดจากอะไร พร้อมวิธีดูแลทารกปวดท้อง

อ้างอิง:

1. คำว่า "ซาง", พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554
2. รายชื่อโรค, กรมควบคุมโรค
3. พจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (DICTIONARY), กรมการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข
4. โรคซาง, หมอช่าวบ้าน
5. การศึกษาความถี่ของสมุนไพรจากตำรับยา.rักษาโรคหละละอง ซาง ในคัมภีร์ปฐมจินดา, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี
6. พระคัมภีร์ปฐมจินดา อายุรเวทศึกษา, โรงพยาบาลสหวัฒ์การแพทย์แผนไทย
7. พจนานุกรมไทย-บลาสี, โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

8. การศึกษาภูมิปัญญาหมophilic ในการรักษาโรค หละ ละองชางในเด็ก, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
9. การศึกษาภูมิปัญญาหมophilic ในการรักษาโรค หละ ละองชางในเด็ก, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
10. ชางที่มีความรุนแรงในเด็ก, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
11. ว่าด้วยยา.rักษาโรคเด็ก, หมวดช้าบ้าน

อ้างอิง ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2567

-
-
-
-
-
-

คุณแม่ตั้งครรภ์

แม่ผ่าคลอด

ดูแลลูกตามช่วงวัย

ภูมิแพ้ในเด็ก

เอลฟ้าแอล์ฟ สปีดโก ไม้อีลิน

พัฒนาการสมองลูกน้อย

การขับถ่ายลูกน้อย

คุณแม่ให้นมบุตร

เครื่องมือตัวช่วยคุณแม่

อาหารเด็ก

S-Mom Club

ข้อมูลผลิตภัณฑ์

โปรโมชั่น